

Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Simpozijum Perinatalni trendovi i socioekonomski status u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 20 decembar /prosinac 2008.

Šimić, Srećko; Mehmedbašić, Senad

2009

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/handle/123456789/867>

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/>

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

POSEBNA IZDANJA
KNJIGA CXXII

Odjeljenje medicinskih nauka
Knjiga 35

SIMPOZIJUM
PERINATALNI TRENDovi I
SOCIOEKONOMSKI STATUS
U BOSNI I HERCEGOVINI

Sarajevo, 20. decembar/prosinac 2008.

Uredili

Srećko Šimić
Senad Mehmedbašić

SARAJEVO 2009.

SOCIO-EKONOMSKI STATUS, MOTIVACIJA RAĐANJA U CAZINSKOJ KRAJINI

Prof. dr. Sulejman KENDIĆ, Prof. dr. Dževad DŽANIĆ, Prim. mr. sci. Šemso ROŠIĆ,
Dr. med. Mirsad AVDIĆ

Motivacija (definicija)

Motivacija je sistem motiva koji pokreće čovjeka na raznovrsne intelektualne, emocionalne, socijalne i druge aktivnosti.

Motivacija se shvaća kao skup vanjskih i unutarnjih faktora koji podstiču i usmjeravaju određeno ponašanje.

Motiv

Motivi su pokretačka snaga ličnosti u ustvarivanju životnih ciljeva, tako što se oni povezuju s uložnim naporima u ostvarivanju rezultata.

Motivacija je utjecaj koji izaziva, usmjerava i održava željeno ponašanje ljudi. U okviru planiranja porodice nastoji zadovoljiti želje stvaranja potomstva i veličine obitelji.

Temelji motiva su potrebe, bilo one biološke ili psihosocijalne.

Faktori koji utječu na motivaciju

Individualne karakteristike

- Potrebe, stavovi, interesi

Karakteristike posla

- Različite vještine, sličnosti i značenje zadatka, *autonomija*, povratna veza

Organizacijske karakteristike

- Karakteristike koje se odnose na radno mjesto

Metode rada za motiviranost

- Predavanje
- Vježbe
- Individualni i grupni rad
- Primjena testova, analiza rezultata i uspostava diskusije
- Razmjena znanja i iskustva

Motivi za rađanja

medicinski - npr. u cilju sprečavanja po život žene opasnih komplikacija vezanih uz trudnoću

socijalni - npr. sprečavanje rađanja djece koja bi bila prisiljena odrasti u teškim uvjetima

demografski - sprečavanje prenaseljenosti nekog područja ili države, odnosno politika planiranja porodice

politički - prisilno mijenjanje demografske slike na nekom području ili u državi

Cilj istraživanja

1. Istražiti motiviranost trudnica i žena koje su ostvarile reprodukciju u Cazinskoj Krajini za rađanje s obzirom na postojeće socio-ekonomsko stanje

2. Promjenu mišljenja o rađanju primjenom stimulativnog stava društva-zajednice za stimulaciju rađanja

Ispitanice	Broj	Prosje. star. dob	Zaposlenost		Stambene prilike		
			DA	NE	Obit. kuća	Stan	Postan.
I.Trudnice	650 (54,39%)	22 ±2,5	97 (14,92%)	553 (85,07%)	82 (12,61%)	380 (58,46%)	188 (28,92%)
II. Pacijentice OM	350 (29,28%)	32±3,4	56 (16,00%)	294 (84,00%)	122 (35,03%)	145 (41,42%)	83 (23,71%)
	Ukupno		153 15,39%	847 84,70%			
III. Studenti			$X^2=481; p<0,01$				
1. Pedag. fak.	90 (7,53%)	20±2,3			61 (67,77%)	15 (16,66%)	14 (15,55%)
2. Visoka zdr. škola	105 (8,78)	20±3,1			80 (76,19%)	22 (20,95%)	3 (2,85%)
UKUPNO	1.195	23,5±2,8	$X^2=0,32$ $p>0,05$		345 28,87%	562 47,02%	288 24,10%

Tabela 1. Broj ispitanica

ISPITANICE	Broj	Školska sprema			
		OŠ	SSS	VŠS	Fakultet
I.Trudnice	650	87	340	180	43
II.Pacijentice OM	350	90	185	55	20
UKUPNO	1000	177*** (17,77%)	525* (52,50)	235** (23,50%)	63 (6,30%)
		1000			

Tabela 2. Obrazovna struktura trudnica i pacijentica OM

ISPITANICE	Trudnoća				UKUPNO
	Prva	Druga	Treća	Četvrta	
I.Trudnice (650)	317	311	21	1	650
Postotak	(48,76%)*	(47,84%)**	(3,23%)	(0,15%)	(100,00%)
Broj pobačaja	11 (3,47%)	7 (2,25%)	16 (76,19%)	-	5,23%
II.Pacijentice OM (350)	Broj poroda				350
	1	2	3	4	
	24	289	32	5	
Postotak	(6,85%)	(82,57%)*	(9,14%)**	(1,42%)	(100,00%)
Br. pobačaja	7 (29,16%)	31 (10,72%)			10,57%
	Ab. I i II. $X^2=0,22$ $p>0,05$		-	-	

Tabela 3. Trudnoća i paritet

ISPITANICE	Stav za broj djece			Motiviranost za slijedeću trudnoću		
	1	2	3	DA	NE	Nezna/dvojba
I. Trudnice (650)	285	302	63	401	215	34

II.Pacijentice OM (350)	146	189	15	24	276	50
UKUPNO (I, II) (1000)	431** 43,10%	491* 49,10%	78 7,80%	425 42,50%	491 49,10%	84 8,40%
III. Studenti			Motiviranost uopće za trudnoće			
1. Pedag.fak. (90)	67	13	10	Da	Nc	Nije razmišljala
2. Visoka zdrav. škola	73	27	5	11	64	15
UKUPNO (III)	140* 71,79%	40** 20,51%	15 7,69%	30 15,38%	142 72,82%	23 11,79%
			$X^2=4,76; p<0,05$			
			$X^2=72,93; p<0,01$			

Tabela 4. Stav u broj djece na osnovu postojećeg socioekonomskog statusa)

ISPITANICE	Broj	Odnos države prema trudnicama		
		Dobra	Nedoroljna	Nikakav
I.Trudnice	(650)	43	312	295
II.Pacijentice OM	(350)	24	37	289
Ukupno (I,II)	1000	67 (6,7%)	349 (34,90%)	584 (58,40%)
		$X^2=191; p<0,01$		
III. Studenti				I,II i III $X^2=0,22; p>0,05$
1. Pedag.fak.	(90)	-	88	2
2. Visoka zdrav. škola	(105)	5	86	14
Ukupno (III)	195	5 (2,56%)	174 (89,23%)	16 (8,20)
		$X^2=159; p<0,01$		
UKUPNO (I,II,III)	1195	72 6,02%	523 43,76%	600 50,20%
		$X^2=341; **p<0,01$		
		$X^2=5,28; p<0,05$		

Tabela 5. Mišljenje o potpori države za stimulaciju rađanja

ISPITANICE	Broj	Stimulativne mjere države /promjene stava/		
		Promjenili bi stav	Nebi promjenili stav	Neznam
Trudnice	650	390	207	53
Pacijentice OM	350	222	120	8
UKUPNO (I,II)	1000	612 (61,20%)	327 (32,70%)	61 (6,10%)
		$X^2=86,5 ; p<0,05$		
III. Studenti				
Pedag.fak.	90	70	18	2
Visoka zdrav. škola	105	79	23	3
UKUPNO (III)	195	149 (76,41%)	41 (21,02%)	5 (2,56%)
		$X^2=61,39 ; p<0,05$		
UKUPNO (I,II,III)	1195	761 (63,68%)	368 (30,79%)	66 (5,53%)
		$X^2=136,8 ; p <0,05$		

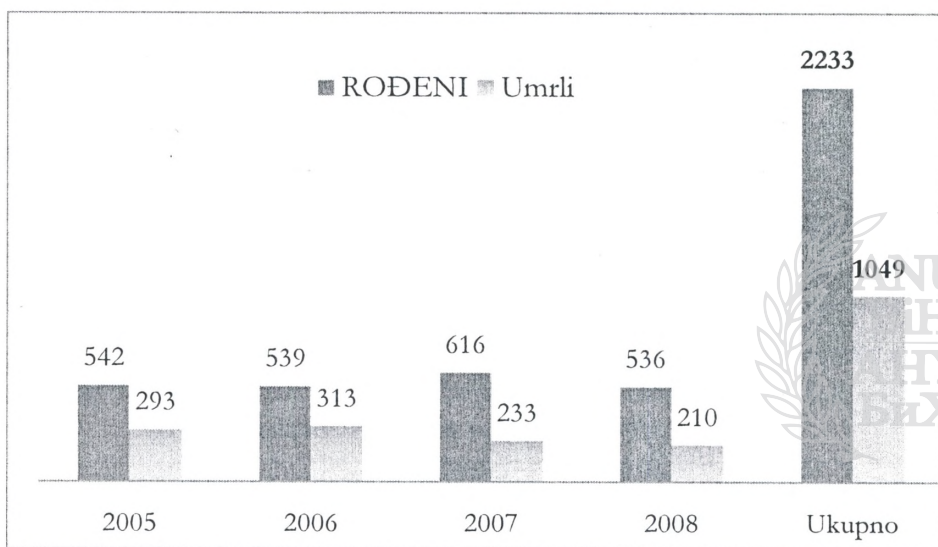
Tabela 6. Promjene stava uvođenjem naknade, stimulativnih mjera na rađanje

ISPITANICE	Zadovoljenje potreba mjesečnim primanjem		
	DA	NE	Djelično
I. Trudnice (650)	147 22,61%	430 66,15%	73 11,23%
II. Pacijentice OM (350)	59 16,85%	287 82,00%	4 1,14%

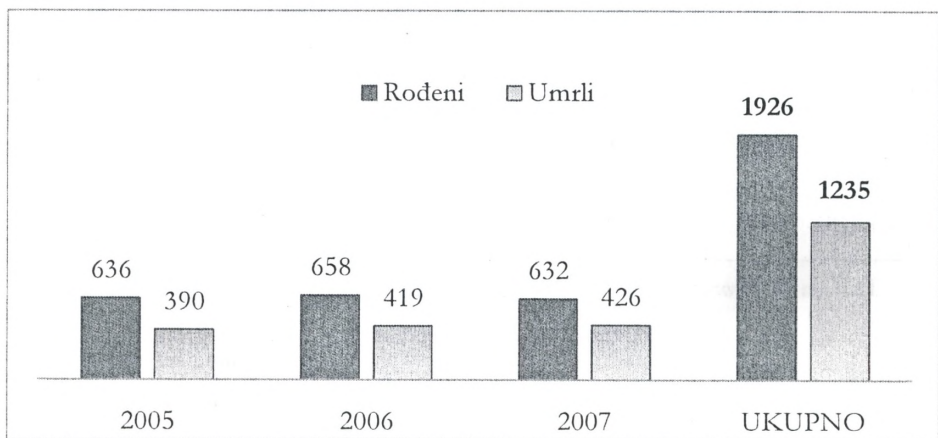
UKUPNO (I, II)	206 (20,60%)	717 (71,70%)	77 (7,70%)
$\chi^2=282; p<0,05$			
III. Studenti			
1. Pedagog. fak. (90)	31 34,44%	27 30,00%	32 35,55%
2. Visoka zdrav. škola (105)	49 46,66%	38 36,19%	18 17,14%
Ukupno (III)	80 (41,02%)	65 (33,33%)	50 (25,64%)
$\chi^2=1,55; p>0,05$			
UKUPNO (1195)	286 /23,93%	782 /65,43%	127 10,62%
$\chi^2=230; p<0,01$			

Tabela 7. Zadovoljenje potreba porodice novačanim mjesečnim primanjima

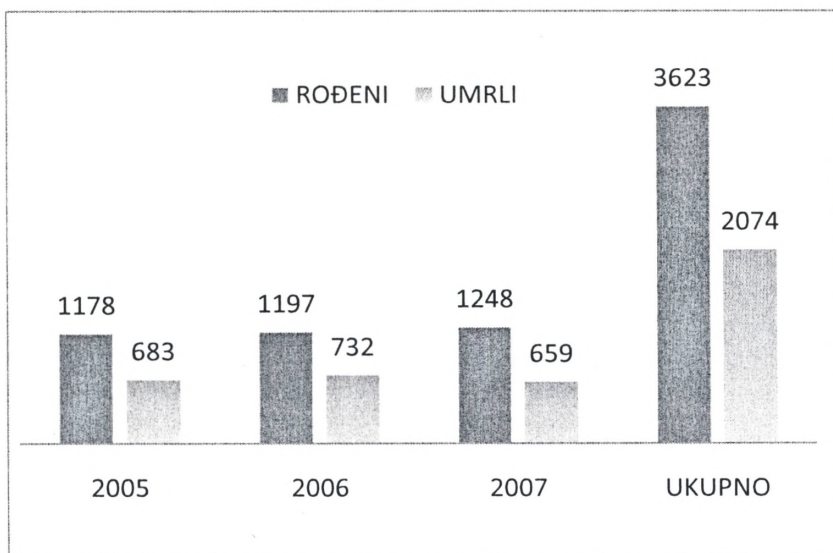
Broj rođenih i umrlih u V.Kladuši 2005-2008

Rođeni i umrli u općini Cazin 2005-2007

Rođeni i umrli 2005-2007 u Cazinskoj Krajini

Opći zaključci

- Od 1000 ispitanica (koje su trudne i koje su rodile) 49,10% su *nemotivirane* za slijedeću trudnoću ($X^2=4,76;p<0,05$) u odnosu na motivirane 42,50%.
- 34,90% ispitanica se izjasnilo da je *potpora države nedovoljna*, a nikakva čak 58,40% ($X^2=191;p<0,01$)
- 63,68% ispitanica *bi promjenilo stav* o rađanju kada bi država dala stimulatívne mjere ($X^2=136,8;p<0,05$).
- 65,43% ispitanica navode da im primanja *ne zadovoljavaju životne potrebe* ($X^2=230;p<0,01$)

Zaključak - Stav (?)

Država kao makrosistem mora da podstiče i stimulira sve oblike motivacije, tj. mora dati strateški impuls generiranju motivatora.

Motivacija se pojavljuje u obliku potreba, poriva, sklonosti, afiniteta, želja, težnji, interesa, htijenja.

Strategija podizanja nataliteta temelji se na životu, obitelji i djeci kao temeljnim vrijednostima društva.

WHO (2005-2010) stopa rađanja iznosi 1.73 djeteta po jednoj ženi.²